

Alþingi

Austurstræti 8-10
150 REYKJAVÍK

Reykjavík, 19. nóvember 2019

Tilvísun: 2019110117/50.12

Efni: Umsögn Heilbrigðiseftirlits Reykjavíkur (HER) um frumvarp um breytingu á ýmsum lögum á sviði matvæla (einföldun regluverks, Matvælasjóður og EES-reglur), þingskjal 361 – 318. mál

Eftirfarandi er umsögn Heilbrigðiseftirlits Reykjavíkur (HER) um frumvarp um breytingu á ýmsum lögum á sviði matvæla (einföldun regluverks, Matvælasjóður og EES-reglur), þingskjal 361 - 318. mál

Almennt um frumvarpið

Í heildina er afstaða HER til frumvarpsins jákvæð í því skyni að einfalda regluverk til hagsbóta fyrir almenning og atvinnulíf. Þó eru gerðar athugasemdir um nokkrar greinar frumvarpsins er varða breytingar á lögum nr. 93/1995 um matvæli.

HER bendir einnig á að í mati af áhrifum frumvarpsins er ekki fjallað um kostnaðarauka sem falla mun á sveitarfélögin m.a. vegna greinar 15.a þar sem opinberir eftirlitsaðilar eru skyldaðir til að framkvæma innri úttektir eða láta framkvæma úttektir á sjálfum sér og greinar 15.b en ljóst er að heilbrigðiseftirlits sveitarfélaga munu þurfa að koma sér upp upplýsingakerfum sem geta skilað inn gögnum í nýtt upplýsingakerfi Matvælastofnunar með kostnaði sem ekki liggur fyrir.

Um einstakar greinar:

2. gr.

Samkvæmt greinargerð með frumvarpinu fellst breytingin á 4. gr. laga um matvæli í því að verið er að breyta uppröðun á merkingum orða og hugtaka þannig að þeim sé raðað í stafrófsröð og einnig verið að bæta inn nokkrum nýjum hugtöku eða orðum.

Samkvæmt lið 3 í greininni er verið að bæta við hugtakinu á „Áhættuflokkur“ sem er skilgreind er sem greining á völdum þáttum sem hafa áhrif á áhættu í matvælafyrirtækjum en áhættuflokkur segir til um grunneftirlitsþörf matvælafyrirtækis. HER er sammála því að sett verði inn skilgreining á áhættuflokkun í matvælalögum en leggur ríka áherslu á að grunneftirlitsþörfin taki mið af tíðni eftirlits en ekki tímum í eftirliti. Ef grunneftirlitsþörfin verður ákvörðuð í tímum getur það verið beint inngríp í gjaldskrárgerð heilbrigðiseftirlits sveitarfélaga.

Þá bendir HER á að hugtakið matvælasnertiefni er tvítekið í liðum 17 og 19.

Í lið 23 er opinbert eftirlit skilgreint sem eftirlit á vegum stjórnvalda í þeim tilgangi að tryggja að framfylgt sé ákvæðum laga og reglna um matvæli og stuðla að fræðslu og upplýsingamiðlun.

HER leggur til að skilgreining hugtaksins opinbert eftirlit verði breytt og skilgreint sem „*opinbert matvælaeftirlit*“ á vegum stjórnvalda í þeim tilgangi að tryggja að framfylgt sé ákvæðum laga og reglna um matvæli og stuðla að fræðslu og upplýsingamiðlun.“ Þetta er nauðsynlegt að mati HER til að aðgreina eftirlit samkvæmt matvælalöggjöfinni frá ýmis konar öðru opinberu eftirliti í einni og sömu eftirlitsferðinni samkvæmt annari löggjöf. Sem dæmi má benda á að í einni og sömu eftirlitsferðinni getur heilbrigðisfulltrúi m.a. verið að framfylgja

Reykjavíkurborg

Heilbrigðiseftirlit Reykjavíkur

og hafa eftirlit með matvælaöryggjöfni, lögum um hollustuhætti og mengunarvarnir og löggjöf um tóbaksvarnir. Allt er þetta opinbert eftirlit.

Hugtakið „Opinberir eftirlitsaðilar“ vantar á listann. Í núgildandi lögum er skilgreiningin: „Opinberir eftirlitsaðilar eru Matvælastofnun og heilbrigðiseftirlit sveitarfélaga í samræmi við 6. og 22. gr.“ HER leggur áherslu á að þetta hugtak sé óbreytt frá núgildandi lögum í 4 gr.

6. gr.

Hér er lagt til að hætta að nota orðið matvælaeftirlit í nokkrum greinum laga um matvæli, og nota í staðinn *opinbert eftirlit*. HER leggur til að hætt verði við þessa breytingu. Eins og áður hefur komið fram þá telur HER þetta geta valdið misskilningi því opinbert eftirlit getur verið margskonar með einu og sama matvælaeftirliti, oft í sömu eftirlitsferð og því er nauðsynlegt að aðgreina eftirlit samkvæmt matvælaöryggjöfni frá öðru opinberu eftirliti með viðkomandi fyrirtæki. Til útskýringar þá getur heilbrigðisfulltrúi í einu og sama eftirliti m.a. verið að framfylgja og hafa eftirlit með matvælaöryggjöfni, lögum um hollustuhætti og mengunarvarnir og löggjöf um tóbaksvarnir. Allt er þetta opinbert eftirlit. Því er nauðsynlegt að aðgreina eftirlit sem lög um matvæli fjalla um frá öðru opinberu eftirliti því leggur HER til að hætt verði við að breyta matvælaeftirliti í opinbert eftirlit í frumvarpinu

7. gr.

Við grein 17. í matvælaöryggjöfni er lögð til ný málsgrein. Samkvæmt greinargerð með frumvarpinu er hér verið að leggja til breytingu á matvælaöryggjöfni svo að íslensk matvælaöryggjöfni verði samkeppnisfærari á öðrum mörkuðum en Evrópumarkaðnum. Lagt er til að íslenskum fyrirtækjum verði heimilt að nota aukefni sem óheimilt er að nota í Evrópu við framleiðslu sína ef hún er ætluð til útflutnings til landa utan EES.

Í þessu sambandi bendir HER á að tilgangur matvælaöryggjöfni skv. 1 gr. er að tryggja, svo sem kostur er gæði, öryggi og hollustuhætti matvæla. Listi yfir aukefni sem telur upp þau aukefni og eftir atvikum það magn þeirra sem heimilt er að nota í mismunandi matvæli sem dreift er innan EES svæðisins er unninn af EFSA (European Food Safety Authority) Matvælaöryggisstofnun Evrópu með öryggi neytenda að leiðarljósi.

Ef þessi breyting verður gerð á matvælaöryggjöfni er verið að heimila íslenskum matvælaöryggistöðum að dreifa matvælum sem ekki teljast heilsusamleg og örugg í Evrópu til landa utan EES svæðisins.

Þá bendir HER á vandkvæði sem af þessu getur hlotist hvað varðar eftirlit með því að þessar vörur fari ekki á markað hér.

8. gr.

Hér er verið að gera breytingar á 22. gr. laga um matvæli.

Í a. lið 8. greinarinnar er vísað í gr. 27 í matvælaöryggjöfni sem ekki til lengur, einungis 27 a, b, c, og d. Líklega á þetta að vera gr. 20.

Í c. lið greinarinnar er m.a. kveðið á um að eftirlitsaðilar skuli flokka matvælaöryggjöfni eftir frammiðstöðu samkvæmt niðurstöðum úr eftirliti og að ráðherra setji skilyrði í reglugerð nánari ákvæði um slíka flokkun. Ekki er skýrt til hverskonar eftirlits er verið að vísa til, en líklega er þó átt við matvælaeftirlit.

Að mati HER þjónar það almenningi og rekstaraðilum best að matvælaöryggjöfni og önnur fyrirtæki séu flokkuð eftir niðurstöðum úr heilbrigðiseftirliti með viðkomandi fyrirtæki en ekki einungis eftir niðurstöðum úr matvælaeftirliti. Heilbrigðiseftirlit tekur m.a. til eftirlits með lögum um hollustuhætti og mengunarvarnir, eftirlits með tóbaksvarnarlögum auk eftirlits með lögum um matvæli.

Því leggur HER til að hætt verði við áform um frammiðstöðuflokkun á matvælaöryggjöfni skv. frumvarpinu og í staðinn verði settur á lagginnar vinnuhópur ráðuneyta, sem ofangreindir málaflokkar heyra undir, til að semja frumvarp um frammiðstöðuflokkun fyrirtækja samkvæmt niðurstöðum úr heilbrigðiseftirliti, umhverfiseftirliti Umhverfisstofnunar sem og matvælaeftirliti Matvælastofnunar þegar um er að ræða fyrirtæki sem fá matvælaeftirlit hjá stofnuninni. Slíkt

Reykjavíkurborg

Heilbrigðiseftirlit Reykjavíkur

fyrirkomulag er í samræmi við kröfur um gagnsæi og gefur bæði neytendum og rekstraraðilum bestu upplýsingar um það hvernig stjórnendur fyrirtækja eru að standa sig, ekki bara hvað varðar matvælalöggjöfina heldur líka varðandi umhverfis- og almenn hollustumál.

9. gr.

HER leggur til að í setningunni: "Opinberum eftirlitsaðilum er heimilað að fela aðilum sem hlotið hafa faggildingu og einstaklingum að annast tiltekin verkefni við" ... o.sfrv. verði orðunum „og einstaklingum“ sleppt. Óþarfi er að hafa orðið eintaklingar þar sem þeir falla undir það að vera aðilar. Auk þess væri hægt að skilja setninguna þannig að opinberum eftirlitsaðilum væri heimilt að fela einstaklingum sem ekki eru faggildir að annast tiltekin eftirlitsverkefni.

Síðasta setningin í 9 gr. er óskýr: „Ráðherra setur reglugerð sem kveður á um úthlutun aðila og tilnefningu rannsóknarstofa“. Skýra þarf hvað átt er við með „úthlutun aðila“.

10. gr.

HER leggur til að í setningunni: "Opinberum eftirlitsaðilum er heimilt að úthluta tilteknum opinberum verkefnum til einstaklinga eða til aðila þegar um er að ræða verkefni sem tengjast annari opinberri starfsemi" verði orðunum „til einstaklinga“ sleppt. Óþarfi er að hafa orðið *einstaklingar* þar sem þeir falla undir skilgreininguna *aðilar*.

12. gr.

HER leggur til að fallið verði frá því að breyta fyrirsögn þessa kafla í „Opinbert eftirlit“ og að fyrirsögnin verði áfram „Opinbert matvælaeftirlit“ eins og er í lögnum nú og vísar HER til fyrri röksemda í þessari umsögn hvað þetta varðar.

13. gr.

Þegar g. liður greinarinnar er lesin er eins og að heimild eftirlitsaðilans til að rukka fyrir sýnatöku sé felldur niður þar sem í frumvarpinu, í þessum lið, er bara fjallað um að rétt opinberra rannsóknarstofa til að rukka fyrir sýnatöku en ekki sýnatökur eftirlitsaðila.

HER leggur til að bætt verði við orðunum „kostnaði vegna sýnatöku opinberra eftirlitsaðila“ verði bætt við í byrjun g. liðar þessarara greinar og hann verði þannig: kostnaði vegna sýnatöku opinberra eftirlitsaðila og kostnaði sem opinberar rannsóknarstofur innheimta vegna sýnatöku, greininga, prófunar og sjúkdómsgreininga sem framkvæmdar eru á opinberum rannsóknarstofum.

Virðingarfyllst,

Árný Sigurðardóttir

f.h. Heilbrigðiseftirlits Reykjavíkur

Óskar Ísfeld Sigurðsson